

KIỂM SOÁT GIÁ ĐẢM BẢO NGUỒN CUNG HÀNG HÓA TRONG MÙA DỊCH COVID 19

Trúc Linh

Các đợt bùng phát dịch Covid -19 liên tiếp đã khiến giá cả hàng hóa, nguyên nhiên vật liệu tăng khá mạnh. Các chuyên gia kinh tế dự báo, từ nay đến cuối năm, giá cả hàng hóa vẫn có chiều hướng gia tăng, gây sức ép lên mặt bằng giá chung và tiềm ẩn nhiều tác động tới nền kinh tế. Tuy nhiên, các giải pháp điều hành giá thận trọng và chủ động của Chính phủ sẽ góp phần kiểm chế ảnh hưởng của việc tăng giá đến đời sống, sản xuất; đồng thời đảm bảo thực hiện mục tiêu chỉ số lạm phát cả năm 2021 của Việt Nam là 4% như Quốc hội và Chính phủ đề ra.

Nhiều loại hàng hóa biến động mạnh

Theo nhóm nghiên cứu Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách (Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội), tính đến tháng 6/2021, giá hàng hóa phi nhiên liệu, bao gồm nguyên vật liệu nông nghiệp thô và nguyên vật liệu đầu vào cho sản xuất công nghiệp tăng 38,25% so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, giá nguyên vật liệu đầu vào cho sản xuất công nghiệp tăng 68,6%, giá nguyên vật liệu nông nghiệp thô tăng 28,44%. Giá các nguyên vật liệu tăng chủ yếu do nguồn cung bị cắt giảm và nhu cầu mua sắm, tích trữ nhu yếu phẩm của người dân tăng cao nên tại một số thời

điểm chưa kịp đáp ứng đủ. Thêm vào đó, yếu tố tăng cường kiểm soát hàng hóa, con người do dịch bệnh cũng làm giá cước vận tải biển vào cuối tháng 6/2021 đã tăng khoảng 8 lần so với cùng thời điểm năm 2020.

Ở trong nước, dưới các tác động của thị trường thế giới, trong 6 tháng đầu năm, các mặt hàng nguyên, nhiên vật liệu cho sản xuất công nghiệp, các mặt hàng là đầu vào sản xuất nông nghiệp như phân bón mặt hàng cho ngành xây dựng như sắt thép hay các chi phí khác như phí vận chuyển container... đều tăng giá, gây ảnh hưởng không nhỏ đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp.

Do ảnh hưởng của dịch Covid-19, phí container vận chuyển hàng hóa tăng vọt. Theo Cục Hàng hải Việt Nam, giá cước vận tải biển bằng container bắt đầu tăng mạnh từ tháng 10/2020, đặc biệt là trên các tuyến đi châu Âu, Bắc Mỹ; trong đó có thời điểm tăng gấp 5 đến 7 lần cuối năm trước.

Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam cho biết, chi phí logistics tăng cao đã tác động không nhỏ đến khả năng cạnh tranh của doanh nghiệp trên thị trường thế giới. Doanh nghiệp đang đứng trước tình trạng thua lỗ trầm trọng và đình trệ sản xuất do giá thành sản xuất tăng cao và không xuất khẩu được hàng hóa.

Trong 6 tháng đầu năm, giá cước vận chuyển tăng kéo theo giá các loại nguyên liệu sản xuất phân bón tăng, dẫn đến giá các loại phân bón tăng khoảng từ 20-30%. Theo Hiệp hội Phân bón Việt Nam (VFA), giá nguyên liệu đầu vào trong sản xuất nông nghiệp tăng sẽ kéo theo tăng giá thành sản xuất nông nghiệp. Điều này gây gánh nặng không nhỏ với người nông dân, nhất là khi ảnh hưởng của dịch COVID-19 khiến giá nhiều loại nông sản giảm mạnh, đầu ra bấp bênh.

Giá hàng hóa tăng không chỉ ở nhóm nguyên, nhiên vật liệu

cho sản xuất mà ở cả các mặt hàng sinh hoạt thiết yếu hàng ngày cho gia đình, tăng từ 10-20%, thậm chí cá biệt một số mặt hàng còn tăng lên tới 35-40%. Giá các loại dịch vụ ăn uống ngoài gia đình cũng tăng 5-7%. Giá đầu vào các mặt hàng cho thức ăn gia súc, gia cầm tăng từ 20-70%...

Theo các chuyên gia, vấn đề gây quan tâm là sự biến động giá của các loại nguyên, nhiên liệu, trong đó phải kể đến giá thép, với mức tăng trung bình khoảng 40% so với cùng kỳ năm ngoái. Viện Chiến lược và Chính sách tài chính (Bộ Tài chính) cho biết, giá thép tăng cao gây ảnh hưởng lớn đến ngành công nghiệp sản xuất vật liệu phụ trợ và tiến độ các công trình, dự án. Đặc biệt là các dự án đầu tư công, các dự án đầu tư vốn ngân sách phải áp dụng đơn giá vật liệu theo thông báo của các sở xây dựng tỉnh, thành phố. Trong khi đó, các thông báo này lại thường không được cập nhật kịp thời theo biến động giá. Thực tế, có nhiều doanh nghiệp phải quyết định tạm hoãn thi công để chờ quyết định bù giá vật tư, dẫn đến ảnh hưởng tiến độ thực hiện vốn đầu tư công.

Theo Bộ Kế hoạch và Đầu tư, giá các loại vật liệu xây dựng tăng là một trong những nguyên nhân khiến giải ngân vốn đầu tư công 6 tháng đầu năm nay chỉ đạt trên 29%, thấp hơn so với cùng kỳ năm ngoái.

Trong khi đó, việc hiện giãn cách xã hội theo Chỉ thị 16/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ tại nhiều địa phương, đặc biệt là tại hai thành phố lớn Hồ Chí Minh và Hà Nội lại khiến giá nhiều mặt hàng thực phẩm tăng khá mạnh. Giá một số hàng hóa lương thực, thực phẩm tươi sống như rau xanh, thịt

tại các chợ dân sinh tăng cao. Theo các tiểu thương, việc lấy hàng hiện nay rất khó khăn do phải có nhiều loại giấy tờ, thủ tục. Người bán hàng phải test COVID-19 cùng các chi phí bảo hộ, sát khuẩn... khiến giá thành hàng hóa tăng từ đầu mỗi chợ nông sản đến chợ bán lẻ.

Bộ Công thương cho biết, trong những ngày đầu tiên thực hiện giãn cách xã hội theo Chỉ thị 15 và 16 của Thủ tướng Chính phủ, việc cung ứng hàng hóa cho người dân gặp một số khó khăn do vướng mắc trong khâu lưu thông phân phối hàng hóa, đã xảy ra hiện tượng thiếu hàng cục bộ, giá thực phẩm tươi sống tăng cao tại một số điểm bán hàng, tại một vài địa phương, nhất là tại 19 tỉnh thành phía Nam. Tuy nhiên, sau đó, hiện tượng này đã nhanh chóng được xử lý, thị trường ổn định và sức mua cũng dần trở lại như những ngày bình thường. Hiện tại, nguồn cung hàng hóa dồi dào, các bộ, ngành, địa phương đang phối hợp đảm bảo cung cấp đầy đủ lương thực, thực phẩm cho người dân để yên tâm phòng chống dịch.

Nhiều chuyên gia kinh tế cho rằng, việc lạm phát duy trì

mức thấp trong nửa đầu năm 2021 là điều kiện thuận lợi để tạo dư địa kiểm soát lạm phát cả năm đạt mục tiêu. Song cũng không nên chủ quan, vì giá cả thị trường những tháng cuối năm có thể còn biến động do dịch bệnh biến phức tạp, khiến áp lực lạm phát tiếp tục tăng từ nay đến cuối năm.

Đảm bảo nguồn cung, ổn định giá cả

Trước diễn biến phức tạp, khó lường của dịch COVID-19, một trong những vấn đề cấp thiết quan trọng là làm sao đảm bảo nguồn cung ứng hàng hóa, nhất là trong những trường hợp dịch diễn biến phức tạp hơn. Bộ Công Thương cho biết, Bộ đã có phương án đảm bảo cung ứng hàng hóa trong mọi tình huống. Toàn ngành và các hệ thống phân phối lớn đã có các phương án chuẩn bị cho 5 cấp độ của dịch bệnh. Bên cạnh đó, Bộ thường xuyên trao đổi với Sở Công Thương các địa phương, các doanh nghiệp phân phối lớn trên cả nước để rà soát, cập nhật các phương án cung ứng hàng hóa thiết yếu theo sát diễn biến của dịch bệnh, bảo đảm nguồn cung hàng hóa thiết yếu trên địa bàn,

trong đó, chú trọng vào mặt hàng lương thực thực phẩm và các mặt hàng có nhu cầu cao trước diễn biến mới của dịch COVID-19.

Bộ Công Thương cũng đề nghị các hệ thống phân phối lớn có phương án dự trữ và cung ứng hàng hóa nhu yếu phẩm kịp thời phục vụ nhu cầu của nhân dân theo từng cấp độ dịch bệnh, nhất là các mặt hàng thiết yếu như: lương thực, thực phẩm, nước uống, khẩu trang và căn cứ vào điều kiện cụ thể nhu cầu thực tế và kinh nghiệm của địa phương để xác định số lượng, chủng loại dự trữ, phương án dự trữ, phương án vận chuyển hàng khi có yêu cầu và kịp thời cho khu vực bị cách ly.

Đồng thời, Bộ cũng hướng dẫn tổ chức hoạt động cho các điểm bán hàng nhu yếu phẩm như chợ, điểm bán hàng của các doanh nghiệp phân phối theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính Phủ, nhằm vừa đảm bảo cung ứng thường xuyên liên tục các hàng hóa, dịch vụ thiết yếu, vừa bảo đảm phòng chống dịch bệnh theo hướng dẫn của Ban chỉ đạo phòng, chống dịch bệnh COVID-19.

Trước diễn biến phức tạp của dịch Covid-19 ảnh hưởng đến giá cả thị trường, Bộ Tài chính với vai trò là cơ quan thường trực Ban Chỉ đạo điều hành giá của Thủ tướng Chính phủ đã ban hành chỉ thị tăng cường công tác quản lý, điều hành và bình ổn giá, đồng thời, phối hợp với các bộ, ngành đánh giá, dự báo tình hình giá cả và tính toán các kịch bản, giải pháp điều hành báo cáo Thủ tướng Chính phủ để chỉ đạo, quán triệt triển khai đồng bộ, đảm bảo mục tiêu kiểm soát lạm phát theo mục tiêu Quốc hội và Chính phủ đề ra.

Theo đó, trong 6 tháng đầu năm, các mặt hàng do Nhà nước định giá được giữ ổn định nhằm tạo điều kiện cho công tác kiểm soát lạm phát ngay trong nửa đầu năm 2021. Một số hàng hóa dịch vụ quan trọng thiết yếu tiếp tục được đề xuất giảm giá để hỗ trợ nền kinh tế như mặt hàng điện. Chính phủ tiếp tục thực hiện chủ trương giữ ổn định giá điện bán lẻ bình quân để đảm bảo hỗ trợ cho người dân và doanh nghiệp. Mặt khác, Bộ Tài chính đã phối hợp với Bộ Công thương để trình Chính phủ phương án giảm giá điện đợt 3. Trên cơ sở đó, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 55/NQ-CP về phương án hỗ trợ giảm giá điện, giảm tiền điện đợt 3 cho khách hàng sử dụng điện như các cơ sở lưu trú du lịch, các cơ sở đang thực hiện cách ly, khám bệnh tập trung, xét nghiệm, điều trị bệnh nhân nhiễm Covid-19. Ước tính, số tiền hỗ trợ giảm đợt 3 khoảng 1.200 - 1.300 tỷ đồng.

Đối với mặt hàng xăng dầu, trước mức tăng 17,01% của 6 tháng đầu năm so với cùng kỳ năm trước, Bộ Tài chính phối hợp với Bộ Công thương cập nhật diễn biến giá thế giới, thường xuyên

đánh giá tác động giá xăng dầu trong nước đối với mục tiêu kiểm soát lạm phát. Đồng thời, liên bộ căn cứ diễn biến tình hình kinh tế - xã hội và các giải pháp điều hành vĩ mô của Chính phủ để điều hành giá xăng dầu trong nước phù hợp. Trong đó, Quỹ Bình ổn giá được điều hành theo hướng ngừng trích lập và tăng chi sử dụng để hạn chế mức tăng giá xăng dầu trong nước trước biến động tăng của giá thế giới. Trong 6 tháng đầu năm 2021, 12 văn bản điều hành xăng dầu đã được ban hành, trong đó giá xăng có 9 lần tăng, 1 lần giảm và 2 lần giữ ổn định; giá dầu có số lần điều chỉnh tăng ít hơn (7 - 8 lần tùy loại).

Đối với mặt hàng thép xây dựng, từ đầu năm đến nay, giá thép trong nước có diễn biến chủ yếu là tăng giá. So với đầu năm 2021 thì giá bán hiện tăng khoảng 12 - 16% tùy theo từng chủng loại và nhà sản xuất. Diễn biến mặt hàng thép đã được cập nhật và báo cáo Ban Chỉ đạo điều hành giá trong quý I/2021 và Chính phủ đã có ý kiến chỉ đạo thực hiện một số giải pháp. Hiện Bộ Công thương đang thành lập đoàn công tác liên ngành kiểm tra tình hình sản xuất, cung cầu sản phẩm thép trên thị trường.

Tuy nhiên, vẫn còn tiềm ẩn rủi ro đối với công tác kiểm soát lạm phát đến từ tình hình thế giới như xu hướng đầu cơ, tích trữ các mặt hàng chiến lược có thể tạo áp lực lên giá một số nguyên vật liệu trên thị trường quốc tế, từ đó tác động đến thị trường trong nước qua kênh nhập khẩu; dịch bệnh diễn biến phức tạp có thể tác động làm tăng giá cục bộ một số mặt hàng tại một số địa phương bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh. Theo Cục Quản lý giá, việc kiểm soát CPI bình quân cũng

cần hướng đến việc kiểm soát cả CPI cùng kỳ tháng 12 nhằm tạo nền tảng thuận lợi cho việc kiểm soát lạm phát trong năm tới 2022.

Để thực hiện kiểm soát lạm phát theo chỉ tiêu Quốc hội giao, công tác quản lý, điều hành giá, kiểm soát lạm phát 6 tháng cuối năm 2021 cần tiếp tục thực hiện một cách thận trọng, linh hoạt. Bộ Tài chính sẽ tiếp tục chủ động, phối hợp chặt chẽ với các bộ, ngành địa phương nghiêm túc triển khai thực hiện các nhiệm vụ thuộc chức năng theo ý kiến chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ - Trưởng ban Chỉ đạo điều hành giá.

Cục Quản lý giá cho biết, ngay từ đầu năm 2021, dưới sự chỉ đạo của Chính phủ, Ban Chỉ đạo điều hành giá đã phân tích có dự báo, trên cơ sở đó có kịch bản điều hành phù hợp, theo đó dự báo nguồn nguyên, nhiên vật liệu khan hiếm có khả năng tăng, như giá xăng dầu.

Trong thời gian tới, Bộ Tài chính tiếp tục theo dõi sát diễn biến giá cả thị trường các hàng hóa thiết yếu, nguyên, nhiên vật liệu chiến lược trên thế giới; tính toán, dự báo tác động đến mặt bằng giá trong nước cũng như tác động tới sản xuất, kinh doanh nhằm có biện pháp cân đối cung - cầu kịp thời trong trường hợp giá cả tiếp tục có biến động mạnh. Mặt khác, cơ quan chức năng có biện pháp ngăn chặn các hoạt động đầu cơ, thao túng giá, các hành động "tát nước theo mưa" để trục lợi.

Theo ước tính của Bộ Công thương, trên cơ sở đánh giá dự báo xu hướng các mặt hàng quan trọng thiết yếu là trọng tâm của công tác quản lý, điều hành giá trong năm 2021, kết hợp với đánh giá về lạm phát cơ bản của Ngân hàng Nhà nước, nếu không có những yếu tố quá đột biến xảy ra, việc kiểm soát CPI bình quân cả năm 2021 ở mức khoảng 4% là vẫn trong tầm kiểm soát của Chính phủ, của Ban Chỉ đạo điều hành giá./.

Thực hiện chỉ đạo của Chính phủ, xác định rõ vai trò dẫn đầu trong cuộc chiến với dịch bệnh Covid-19, Bộ Y tế thời gian qua liên tục tổ chức các buổi họp trực tuyến với ngành y tế các địa phương để theo dõi chặt chẽ diễn biến của dịch bệnh, bàn về các giải pháp chống dịch. Đồng thời, ban hành nhiều văn bản gửi UBND và sở y tế các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương về việc áp dụng các biện pháp phòng, chống dịch; hướng dẫn chuẩn đoán và điều trị Covid-19 đối với từng chủng vi rút Corona...

Công tác phòng, chống dịch bệnh lần này bước sang giai đoạn mới đầy khó khăn. Gánh vác trách nhiệm lớn lao của người thầy thuốc trên vai, hưởng ứng lời kêu gọi toàn ngành sẵn sàng lên đường hỗ trợ các địa phương chống dịch Covid-19 của Bộ Y tế, toàn bộ lực lượng trong ngành y tế cả nước, gồm y tế Nhà nước, y tế tư nhân, các lực lượng quân dân y, các trường đào tạo ngành y, các lực lượng cán bộ y tế nghỉ hưu đã chung tay, tích cực tham gia cuộc chiến phòng, chống dịch bệnh. Mỗi cá nhân, tập thể trong ngành y đã dồn tâm - sức - lực với cường độ làm việc rất cao mỗi ngày để hỗ trợ, giúp đỡ các địa phương ngăn chặn, đẩy lùi dịch bệnh và sớm đưa cuộc sống của người dân trở lại bình thường. Không chỉ chung sức, đồng lòng, trận chiến lần này còn nhận được sự chia sẻ những trang thiết bị, vật tư tiêu hao, hậu cần từ nhiều cơ sở y tế tư nhân và sự đóng góp vật chất của nhiều cá nhân.

Trong công tác chuyên môn, để nhanh chóng khoanh vùng, dập dịch, xử lý kịp thời, triệt để các ổ dịch, sẵn sàng ứng phó tốt nhất với diễn biến của dịch bệnh Covid-19, toàn ngành y tế đã khẩn trương triển khai quyết liệt các biện pháp phòng, chống dịch; ưu tiên tối đa trang thiết bị bảo hộ, vật tư y tế hướng về các tâm dịch; mở rộng năng lực, tăng công suất thực hiện xét nghiệm. Theo thống kê của Bộ Y tế, từ 27/4 đến 30/8 cả nước đã thực hiện hơn 12,7 triệu mẫu xét nghiệm sàng lọc SARS-CoV-2 cho hơn 32,1 triệu lượt người.

Về điều trị, với quan điểm là hỗ trợ tối đa cho các địa phương có số bệnh nhân mắc Covid-19 ở mức cao, thực hiện sự chỉ đạo của Bộ Y tế, các bệnh viện tuyến đầu và cơ sở y tế tại các địa phương đã chi viện hỗ trợ nhân lực, thiết bị kỹ thuật điều trị bệnh nhân Covid-19 nhằm thực hiện mục tiêu ưu tiên giảm số ca bệnh nặng, hạn chế số tử vong, đặc biệt đối với các ca mắc có bệnh lý nền, người cao tuổi.

Để đáp ứng công tác điều trị, tại tất cả các tỉnh, thành có nhiều ca nhiễm đã gấp rút xây dựng, thành lập nhiều bệnh viện dã chiến để tiếp nhận, điều trị các bệnh nhân Covid-19. Riêng tại tâm dịch Hồ Chí Minh đã có hàng chục bệnh viện dã chiến được thiết lập, có công suất hàng nghìn giường bệnh. Hầu hết các cán bộ, nhân viên, y bác sĩ tại các bệnh viện dã chiến có chuyên môn tốt, được tập huấn kỹ phương pháp tiếp nhận, điều trị, chăm sóc bệnh nhân Covid-19. Do đó, công tác điều trị đạt nhiều kết quả, khả quan. Tính từ ngày 27/4/2021 đến sáng ngày 30/8, cả nước đã có trên 217 nghìn bệnh nhân được công bố khỏi bệnh.